

ÖZET/ABSTRACT

Doğada var olan her varlığın bir kimliği olduğu gibi kentlerin de kimliği bulunmaktadır. Kentleri tanımlayan birbirinden ayıran belirleyici bileşenler kent kimliğini oluşturmaktadır. Kent kimliğini oluşturan faktörler; tarihsel, biçimsel, fiziksel, sosyo-kültürel ve ekonomik faktörlerdir. Ancak endüstri devrimine birlikte, kent ve yakın çevresinde iş olanakları yoğunlaşmasıyla birlikte kentlere göç artmıştır. Kentsel alandaki toplumsal, kültürel, ekonomik ve çevresel değerlerin tüketimi gündeme gelmiştir. Kültürel mirasının göz ardı edildiği ve kent kimliğinin olumsuz olarak değişim sürecine girdiği günümüz kentleri, özgünlüklerini kaybederek birbirine benzeyen kent formlarına dönüşmüştür. Kentlerin kimliksizleşme sürecine girdiği bu dönemde kent kimliğinin sürdürülebilirliği Amasra çevresinde değerlendirilmiştir. Ukrayna'nın UNESCO Dünya Miras Geçici Listesinde yer alan "Ceneviz Ticaret Yolunda Akdeniz'den Karadeniz'e Kadar Kale ve Surlu Yerleşimleri" başlıklı adaylık dosyasına; ülkemizde yer alan Cenevizliler Dönemine ait İstanbul'daki Yoros Kalesi ve Galata Kulesi, İzmir'deki Foça Kalesi ve Çandarlı Kalesi, Düzce'deki Akçakoca Kalesi, Sinop Kalesi ve ilimizdeki Amasra Kalesi de dâhil edilmiş ve söz konusu başvuru "Ceneviz Ticaret Yolunda Akdeniz'den Karadeniz'e Kadar Kale ve Surlu Yerleşimleri" adıyla 15.04.2013 tarihi itibarıyla UNESCO Dünya Miras Geçici Listesine eklenmiştir. Bu adaylık sürecinin yanı sıra Amasra kentinin tarihi boyunca medeniyetlere ev sahipliği yapmış olması, doğal ve kültürel özellikleri çalışma alanı olarak seçilmesini sağlamıştır. Amasra'nın kent kimliğinin sürdürülebilirliği doğrultusunda yürütülecek olan çalışmanın amaçları: – Kentin kimliğini oluşturan etmenlerin ortaya konulması, – Kent kimliğinin sürdürülebilirliği açısından yerel yönetim, kamu kurum ve kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları (STK) ile yapılacak olan derin mülakat sonucunda Güçlü Yönler, Zayıf Yönler, Fırsatlar ve Tehditlerin (GZFT) belirlenmesi, – UNESCO Dünya Miras Listesinde yer alan kentler arasından seçilen İtalya-Amalfi Kıyıları ile Portekiz-Angra do Heroismo kentlerinin kimliklerini korumak için benimsedikleri yönetim yaklaşımlarından Amasra'ya uygun olanlarının belirlenmesi, – Ülkemizdeki İstanbul Tarihi Yarımada Yönetim Planı, Bursa (Hanlar Bölgesi ve Sultan Külliyesi) ve Cumalıkızık Yönetim Planı, Diyarbakır Kalesi ve Hevsel Bahçeleri Kültürel Peyzajı Alan Yönetim Planı, Mudurnu Kültürel Miras Alanı Yönetim Planı incelenerek Amasra yerleşimine uygun olanların belirlenmesi, – Kent kimliğinin sürdürülebilirliğinin sağlanması için yönetimin modeli hazırlanmasıdır. Çalışma veri toplama, arazi çalışması, verilerin bilgisayar ortamına girilmesi, NETCAD 7.6 GIS programı kullanılarak mekânsal analizlerin yapılması, yorumlanması, peyzaj yönetim modeli oluşturulması ve sonuç-önerilerin belirlenmesi çerçevesinde yürütülmüştür. Veri toplama ve arazi çalışması aşamasında; alanın mevcut durumu, potansiyelleri ve sorunları ortaya konulmuş, yerel yönetim, kamu kurum ve kuruluşları, STK'lar ve üniversite ile derin mülakatlar yapılmıştır. Veri girişi aşamasında Amasra kent imajını oluşturan öğelerinin mekânsal analizleri (Doluluk-Boşluk Analizi, Kamusal Yapılar Analizi, Tescilli Yapılar Analizi, Cadde-Sokak Tipleri Analizi, Geçirgenlik Analizi, İnsan Ölçeği Analizi, Ada-Parsel Örüntüsü Analizi, Kamusal Alanlar Analizi, Pozitif-Negatif Alanlar Analizi, Kapalılık Analizi, Okunaklılık Analizi, Çekiciler Çarşısı Analizi, İmaj Analizi) yapılmıştır. Derin mülakatlar aşamasında elde edilen tarihi Amasra fotoğrafları ile güncel Amasra fotoğrafları ve 2003-2009-2014 yıllarına ait uydu görüntüleri karşılaştırılarak yapılaşma baskısının kent kimliği üzerindeki etkisi incelenmiştir. Dünyada ve Ülkemizde hazırlanmış olan yönetim planları incelenerek Amasra yerleşiminin kent kimliğinin sürdürülebilirliğine yönelik peyzaj yönetim planı göstergeleri belirlenmiştir. Bu göstergeler yönetim; koruma-planlama-yaşam kalitesi; erişilebilirlik; alanın öneminin ve değerinin algılanması; eğitim, bilinçlendirme ve katılım; tanıtım, turizm ve ziyaretçi yönetimi; risk yönetimi olmak üzere yedi başlıkta toplanmıştır. Sonuç-önerilerin belirlenmesi bölümünde ise alana ilişkin problemlerin çözümüne yönelik alternatif koruma-kullanma hedefleri, stratejileri, eylemleri, sorumlu ve ilgili kurumları belirlemek Peyzaj Yönetim Modeli oluşturulmuştur. Anahtar Kelimeler Amasra; kent; kimlik; peyzaj yönetimi; sürdürülebilirlik; mekânsal yönetim planı. Bilim Kodu 502.11.01

The city as well as the identity of each entity that exists in nature are also ID. Separating the components that define the city is the urban identity markers. Urban identity-forming factors are historical, formal, physical, socio-cultural and economic factors. But with the Industrial Revolution, urban areas migration increased with the city and its surrounding business opportunities. Therefore, urban population increase in urban areas and social, cultural, economic and environmental value of consumption was raised. Cultural heritage neglected with rapid and unplanned urbanization, today's cities identity enter negative process of change, so cities losing their originality has evolved into a form similar urban cities. In this time when the city of deindividuation process, Amasra's urban identity of the sustainability is evaluated. In Turkey Istanbul's Yoros Castle and Galata Tower, Izmir's Foça Castle and Çavdarlı Castle, Düzce's Akçakoca Castle, Sinop's Castle and Bartın's Amasra Castle of Genoese era are included in Ukraine's UNESCO Tentative World Heritage List is located "Trading Posts and Fortifications on Genoese Trade Routes from the Mediterranean to the Black Sea" of topic nomination file and this application "Trading Posts and Fortifications on Genoese Trade Routes from the Mediterranean to the Black Sea" with name added UNESCO Tentative World Heritage List in 15.04.2013. As well as in this applicant process Amasra's has hosted many civilizations throughout history, natural and cultural features, it has provided the selected workspace. Amasra's urban identity of sustainability within the objectives of the study are as follows: – To reveal the factors constituting identity of the city, – The sustainability of urban identity of local management, public institutions and organizations, Civil Society Organization (CSO) and university will be made depth interview that result will be determine strengths weaknesses opportunities threats (SWOT), – Amalfi Coast in Italy and Angra do Heroismo in Portugal cities selected in UNESCO World Heritage List and this cities' identities protect for adopt management approach will be determined to appropriate Amasra, – Istanbul Historic Peninsula Site Management, Bursa (Khans Area-Sultan Complexes) and Cumalıkızık Management Plan, Diyarbakır Fortress and Hevsel Gardens Cultural Landscape Management Plan, Mudurnu Cultural Heritage Area Management Plan in Turkey investigate management plan these plans will be determined to appropriate Amasra, – Management model will be prepared sustainability of urban identity. Study was carried out in the scope of data collection related to research area and issue, field work, data input to a computer (digitization) and analyze and interpretation via computer software programs (such as NETCAD 7.6 GIS), setting up landscape management model, and identifying results and proposals. In the data collection and field work phase, current situation, potential and problems of the area was introduced and made depth interview local management, public institutions and organizations, CSO. actual photographs compared with obtained depth interviews of Amasra's historic photographs and satellite images compared between 2003-2009-2014 years

ÖZET/ABSTRACT

than structuring was examined on the urban identity effect. In data input phase, urban image items of Amasra made spatial analysis (Occupancy-Gap Analysis, Public Buildings Analysis, Proprietary Structures Analysis, Avenue-Street Types of Analysis, Permeability Analysis, Human Scale Analysis, Island-Parcel Pattern Analysis, Public Space Analysis, Positive-Negative Space Analysis, Readability Analysis, Çekiciler Bazaar Analysis, Image Analysis). Management Plan in Turkey and World was interpreted than was determined management plan indicator. These indicator management; conservation-planning-quality of life; accessibility; the perception of the importance and value of the area; education, awareness and participation; promotion, tourism and visitor management; risk management including is collected seven title. In results and proposals phase, alternative conservation objectives, strategies, actions, responsible and relevant institutions for the solution of the problems was identified and the most appropriate of it was be selected by quantitative methods. In line with all these activities, Landscape Management Model was established. Key Words Amasra; identity; landscape management; spatial management plan; sustainability; urban. Science Code 502.11.01